MALTA

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

MAGISTRAT DR.
MICHAEL MALLIA

Seduta tal-21 ta' Marzu, 2007

Avviz Numru. 539/2005

Carmel sive Charlot Mifsud f'ismu personali u fil-kwalita' tieghu ta' Sindku tal-Kunsill Lokali ta' Marsaskala

vs

Onor. Jeffrey Pullicino Orlando

Il-Qorti,

Rat l-avvizipprezentat mill-attur fl-1 ta' Novembru 2005 fejn talab lil din il-Qorti illi tikkundanna lill-konvenut li jhallas is-somma likwidata mill-Qorti skond il-provvedimenti tal-ligi dwar l-istampa in linea ta' danni kkagunati mill-konvenut lill-attur billi l-konvenut attribwixxa lill-attur fatti li ma humiex veri li bihom ingurjah u naqqas il-gieh tieghu mal-pubbliku meta l-konvenut fis-26 ta' Settembru 2005 f'Marsaskala qal fil-pubbliku l-kliem "Jien x'inhi l-problema li kellu s-Sindku [ta' Marsaskala] jiehu l-konsulenti, li hallas eluf tal-liri ghal studju li ghamel, mieghu l-MEPA dakinhar? Imissu jisthi! Eluf ta' liri ta' flus

il-poplu mohlija! Imisskom tisthu!" liema kliem gie mxandar l-ghada fuq it-televizjoni Super One, u dana wara li l-Qorti tiddikjara li l-fatti attribwiti mill-konvenut lill-attur ma humiex veri u jammontaw ghall-rizenja fil-konfront ta' l-attur.

Bl-ispejjez u l-imghax legali sad-data tal-pagament effettiv.

Rat in-Nota ta' l-Eccezzjonijiet tal-konvenut fejn eccepixxa:

1. Illi t-talbiet ta' l-attur ghandhom jigu michuda stante illi preliminarjament l-attur ma kienx identifikabbli mid-diskors li allegatament qal il-konvenut;

2. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-istess talba attrici ghandha tigi michuda u dan stante l-fatt illi d-diskors de quo, ma huwiex libelluz u dan ghaliex jammonta ghal *fair comment* dwar fatti sostanzjament korretti u permessi mil-Ligi, mill-Kostituzzjoni u mill-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem.

3. Salv eccezzjonijiet ulterjuri permessi mil-Ligi.

Semghet ix-xhieda bil-gurament;

Rat l-atti u d-dokumenti kollha tal-kawza;

Ikkunsidrat:

Illi din il-kawza hija konsegwenza ta' diskors pubbliku illi sar fis-26 ta' Settembru 2005 f'pjazza ewlenija ta' Marsascala meta l-pubbliku gie mistieden jiehu parti f'diskussjoni illi giet organizzata minn stazzjon Super One dwar l-impjant tar-reciklagg illi kellu jigi estiz. Dan l-impjant kien il-qalba ta' kontroversja politika fejn fuq naha kellek il-gvern li kien qed jinsisti illi l-impjant jigi modernizzat u min nahha l-ohra kellek il-partit politiku ta' l-oppozizzjoni u l-Kunsill Lokali ta' Marsascala li kienu qed jopponu tali modernizzar.

Ikkunsidrat:

Illi fl-ewwel eccezzjoni tieghu l-konvenut eccepixxa illi l-attur ma kienx identifikabbli mid-dikors li allegatament qal il-konvenut. Din l-eccezzjoni prezumibilment inghatat fl-isfond ta' decizjoni moghtija mill-Qorti ta' l-Appell fil-15 ta' Jannar 1997 fil-kawza Alfonse Farrugia vs Joseph Fava et fejn il-Qorti rriteniet illi f'kawza ta' libell ma kellu jkun hemm l-ebda dubbju illi l-attur huwa l-persuna illi saret referenza ghalih fl-artikolu jew diskors oggezzjonabbli. Fil-fatt din l-eccezzjoni nghatat ghaliex fid-diskors tieghu l-konvenut semma s-Sindku ta' Birzebbuga izda mhux dak ta' Marsascala. Hawnhekk il-Qorti taghmel referenza ghax-xhieda tal-istess konvenut kif ukoll tal-gurnalista Charlon Gouder. Il-konvenut jammetti illi fid-diskors tieghu rrifera ghas-Sindku ta' Birzebbugia imma dana sar bi zball il-ghaliex waqt li kien qed jaghmel l-intervent tieghu kien hemm hafna nterruzzjonijiet b'ghajjat u storbju illi ddisturbaw il-hsibijiet tieghu u meta giet migbuda l-attenzjoni tieghu ghall-izball li ghamel il-konvenut irrikonoxxa li fil-fatt kien qed jirreferi ghas-Sindku ta' Marsascala. Ghalhekk il-Qorti jidhrilha illi m'ghandha l-ebda dubbju illi d-diskors illi kien qieghed jaghmel il-konvenut kien qieghed jirreferi ghas-Sindku ta' Marsascala u mhux dak ta' Birzebbugia illi ma kellu x'jaqsam xejn fil-kontroversja li nqalghet dwar l-impjant tar-reciklagg ta' Marsascala. Ghalhekk il-Qorti tghaddi biex tichad din l-eccezzjoni u tghaddi biex tikkonsidra l-meritu fejn il-konvenut qieghed jecepixxi *fair comment.*

Ikkunsidrat:

Illi l-parti oggezzjonabbli fid-diskors tal-konvenut huwa riportat fl-istess avviz. Il-konvenut gie riportat li qal *"Jiena x'inhi l-problema li kellu s-Sindku [ta' Marsaskala] jiehu l-konsulent, li hallas eluf tal-liri ghal studju li ghamel, mieghu l-MEPA dakinhar? Imissu jisthi! Eluf ta' liri ta' flus il-poplu mohlija! Imisskom tisthu!"* Fix-xhieda tieghu l-attur a fol 20 ighid illi l-konvenut indirizza lilu u qallu specifikatament li kien imissu jisthi illi nefaq eluf ta' liri tal-Kunsill.

Jibda biex jinghad illi kuntrarjament dak li qal Charlon Gouder (fol 28) li d-diskussjoni kienet wahda hajja, xejn barra l-limitu ta' dicenza pubblika. L-atmosfera dak inhar kienet ostili hafna lejn il-konvenut u r-rapprezentanti tal-gvern. Hu probabbli li kif xehed l-istess konvenut dakinhar l-ostilita' tal-pubbliku kienet manifestata b'ghajjat u tghajjir li kien jimpedixxi diskussjoni serja u matura dwar il-kwistjoni li kien qed jigi dibattut dakinhar. Ma hemmx dubbju li din l-atmosfera tintimidixxi u timpedixxi lil dak li jkun qed jircievi l-insulti milli jikkoncentra fuq dak illi qieghed ighid u facli illi jittiehed zball. Dan l-izball fil-fatt ittiehed f'identifikazzjoni tas-Sindku fejn il-konvenut irrefera ghal dak ta' Birzebbugia flok ta' Marsascala. Pero' huwa minnu illi l-konvenut allega illi l-Kunsill ta' Marsascala mmexxi mill-attur kien berbaq flus il-poplu meta nefaq eluf ta' liri fuq rapporti li sussegwentement ma uzax. A fol 33 il-konvenut spjega illi *"fid-diskors tieghi jiena ghamilt referenza ghal mod kif kienu qeghdin jonfqu l-flus il-Kunsill Lokali ta' Wied il-Ghajn u ghamiltha cara illi kien hemm ammont ta' hela. Dan nibqa' nsostnieh l-ghaliex meta tonfoq mijjiet ta' flus fuq konsulenza, mbaghad ir-rapport li jkollok ma ssarrafx f'negozjati jew f'diskursati li jkollok mal-MEPA biex tiehu vantagg minn dak li tkun infaqt, allura dak ikun hela ta' flus. Hawnhekk nixtieq niccara illi fid-diskors tieghi semmejt l-eluf. Dan kont zbaljat, pero' tenut kont il-folla ostili u t-tensjoni li kelli dakinhar meta sibt ruhi quddiem din il-folla fejn tghid xi tghid ma kontx ser iggibha zewg."*

Hawnhekk il-konvenut kien qed jirreferi ghal zewg rapporti illi l-Kunsill kien ikkummissjona mill-Professur Alfred Vella u Dr Joe Doublet. Dawn ir-rapporti saru sabiex iz-zewg teknici jispjegaw lill-Kunsill f'termini aktar semplici l-konsegwenzi tar-rapport originali li *"Wasteserve"* kienet ikkummissjonat dwar il-modernizzar ta' l-impjant. Fil-fatt irrizulta illi r-rapporti gew jiswew Lm236 kull wiehed (ara fol 13-16).

Il-konvenut xehed ukoll li l-konkluzzjonijiet tar-rapporti teknici fuq imsemmija kienu illi bil-modernizzar ta' l-impjant kien ser ikun hemm qabza kbira fil-kwalita' u fit-

tjubija ta' l-ambjent. Jidhirlu illi l-konkluzzjonijiet bhal dawn ma kellhomx jigu mwarrba aktar u aktar meta jigu mwarrba minhabba ragunijiet politici. Ghalhekk dehrlu illi kien hela ta' flus illi tikkummissjona rapporti biex imbaghad ma tiehux il-frott taghhom (fol 36).

L-attur ma jsemmi xejn dwar x'azzjoni hadet il-Kunsill fl-isfond tar-rapporti li hija stess kienet ikkummissjonat izda l-attur hassu illi l-kummenti tal-konvenut ingurjawh peress illi kienu vicin l-elezzjoni tal-kunsill illi kellhom isiru hames xhur wara u *"konsegwenza ta' dak li nghad f'din il-laqgha sar hafna ghajdut u allegazzjonijiet mhux xierqa fil-konfront tieghi. Ghalhekk jiena nhossni ngurjat meta gie allegat mill-konvenut illi jiena nfaqt jew berbaqt flus il-Kunsill."*

Ikkunsidrat:

Jibda biex jinghad illi din il-kwistjoni trid tigi kunsidrata fil-kuntest politiku illi z-zewg partijiet f'din il-kawza poggew il-kwistjoni ta' l-impjant ta' reciklagg ta' Wied il-Ghajn. Fuq naha wahda ghandek l-attur li kien qed jopponi ghall-immodernizzar u min naha l-ohra ghandek il-konvenut illi kien qed jipprogetta l-linja tal-gvern illi jimmodernizza l-impjant u kien qed jikritika lill-attur talli dan ma hax vantagg minn zewg rapporti illi huwa stess kien ikkummissjona dwar il-konsegwenzi ta' l-immodernizzar. Veru illi l-konvenut ma kienx korrett meta qal illi l-attur bhala sindku nefaq eluf ta' liri peress illi rrizulta iz-zewg rapporti kienu jiswew ftit mijjiet izda, d-dikjarazzjoni tal-konvenut illi l-konkluzzjonijiet tar-rapporti kienu li bil-modernizzar kien ser ikun hemm qabza kbira fil-kwalita' u fit-tjubija ta' l-ambjent u li dawn ir-rapporti ma gewx uzati mill-attur fil-kwalita' tieghu premessa, ma gietx michuda jew kontradetta mill-attur. Jidher illi l-unika oggezzjoni illi kellu l-attur hija d-dikjarazzjoni tal-konvenut illi berbaq flus il-kunsill.

Kif gia nghad aktar 'l fuq huwa veru illi l-attur ma nefaqx eluf fil-kummissjoni tar-rapporti izda biss ftit mijjiet pero' l-kumment tal-konvenut irid jigi mehud fil-kuntest tad-diskussjoni li kienet qed isir dakinhar u l-*"value*

judgement" tieghu fejn kien qieghed jargumenta illi huwa zball illi tikkummissjona rapporti u mbaghad ma tiehux vantagg minn dak li tkun ikkummissjonajt inti stess. Sa hawn il-konvenut ghandu ragun u wiehed jista' jargumenta f'dan is-sens anke fil-kuntest politiku. Illum il-kunsilli huma politicizzati u l-elezzjonijiet huma kontestati fuq binarji politici. Id-diskors tal-konvenut irid jitqies f'dan is-sens kif ukoll ir-risposta u l-grad li kien jokkupa l-attur.

F'kawza deciza mill-Qorti Kostituzzjonali fis-7 ta' Ottubru 2005 fl-ismijiet Lombardo Noe vs Kunsill Lokali Fgura l-Qorti kienet qalet fost affarijiet ohra illi *"huwa veru illi fejn si tratta ta' nies li jokkupaw kariga pubblika u b'mod partikolari nies fil-politika, l-margini ta' dak li huwa accettabbli bhala kritika ossija kumment negattiv (value judgement) huwa ferm aktar wiesa' milli fir-rigward ta' persuna ohra...."* Ghalhekk il-kumment illi ghamel il-konvenut irid jitqies fil-margini wiesa tad-diskussjoni illi kienet qed issir dakinhar u cioe' kemm kien ser ikun vijabbli l-modernizzar ta' l-impjant tar-reciklagg. Ghalhekk il-kummenti tieghu ma jridux jittiehdu *"in isolation"* izda fil-kumpless ta' l-argument kollu tieghu u cioe' illi kien hazin illi jigu mwarrba konkluzzjonijiet teknici dwar rapporti illi jkunu gew kummissjonati minhabba ragunijiet politici u l-hela ta' flus irid jitqies b'dawn is-sens.

Il-kwistjoni ta' l-ammont kienet incidentali ghall-argument ewlieni ta' l-istess konvenut u l-izball tieghu jrid jitqies f'dan il-kuntest. Ma kienetx taghmel differenza jekk intefqux eluf jew mijjiet, dak li ried jindika l-konvenut kien illi ma kellhomx jigu skartati l-konkluzzjonijiet tar-rapporti minhabba ragunijiet politici. Il-Qorti jidhrilha illi f'dawk ic-cirkostanzi l-konvenut kien intitolat jesprimi tali opinjoni u ghandha titqies bhala *"fair comment"* fil-kuntest tal-fatti illi kellu quddiemu dakinhar. Bhalma diga' nghad l-izball illi ha l-konvenut fuq l-ammont ta' flus illi verament nefaq il-kunsill kien wiehed incidentali li ma affetwax il-qalba ta' l-argument illi kien qed jigi diskuss dakinhar f'liema diskussjoni l-konvenut ipprogetta opinjoni dwar l-operat tal-kunsill illi seta' liberament jipprogetta fl-isfond tal-fatti illi kellu quddiemu.

Ghal dawn il-motivi,

Il-Qorti taqta' u tiddeciedi illi tilqa' t-tieni eccezzjoni tal-konvenut u konsegwentement tichad it-talba ta' l-attur bl-ispejjez kontra tieghu.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------